MATEMATIK, Göteborgs universitet

Tentamen Aritmetik och algebra 7,5hp
LGMA10, L9MA10, VT16, Laura Fainsilber

2016-03-11, kl.08.30–12.30

Hjälpmedel: inga hjälpmedel. Telefonvakt: Laura Fainsilber, tel.x5325

Förklara hur du resonerar och räknar. Poäng ges inte för bara svaren, utan för kvalité och förklaring av lösningarna.

Du som är godkänd på minst 6 av 7 veckouppgifter vårterminen 16 behöver inte svara på den preliminära delen och behöver 15p från G-delen för att bli godkänd. Du som är godkänd på 4 eller 5 veckouppgifter vårterminen 16 behöver minst 15p från G-delen och totalt 18p från preliminärdelen och G-delen. Du som är godkänd på färre än 4 veckouppgifter vårterminen 16 behöver minst 15p från G-delen och totalt 20p från preliminärdelen och G-delen.

För betyget VG krävs godkänd och 22p från G-delen och VG-delen.

- **Preliminär del:** (8p)

  1. Det Babylonska talsystemet var ett positionssystem med bas 60 som använder två symboler som kunde pressas i lera med en kil. Symbolen för 1:an liknar en spik och 10:an en vinge. Skriv talet 2016 i detta system. (2p)
  2. Skriv talet $\frac{27534}{11}$ i decimalform. (2p)
  3. Vad är entalssiffran i talet 38^{13}? (2p)
  4. Faktorisera polynomet $P(x) = 5x^3 - 135$ så långt det går med reella koefficienter. (2p)

- **Frågor för betyget G (och VG):** (20p)

  1. Denna uppgift finns på separat blad på vilket lösningar och svar skall skrivas. Bladet lämnas in tillsammans med övriga lösningar. (6p)
  2. (a) Skriv summan $1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 11 + 13 + 15 + 17 + 19$ med hjälp av summatecknet $\sum$. (5p)
     (b) Beräkna summan och ange en formel för summor som följer samma mönster men har olika antal termer.
     (c) Bevisa med induktion att din formel stämmer.
  3. Lös den diofantiska ekvationen $7x - 5y = 11$ (3p)
  4. Skriv följande komplexa tal i polär form och placera var och en i det komplexa talplanet. (2p)
     (a) $z_1 = -1 + i$
     (b) $z_2 = -2 - i \cdot 2\sqrt{3}$
     (c) $z_3 = z_1^2$
     (d) $z_4 = z_2^2$
  5. Bevisa att ett naturligt tal n är delbart med 3 om och endast om talets siffersumma är delbart med 3. (4p)

V.G. Vänd för VG-frågor!

- **Frågor för betyget VG:** (10p)

1. **Olika begrepp för medelvärde** (7p)

   Låt a och b vara två positiva reella tal. Vi definierar tre olika medelvärde:
   Det aritmetiska medelvärdet: $A(a, b) = \frac{a+b}{2}$
   Det geometriska medelvärdet: $G(a, b) = \sqrt{a \cdot b}$ kan illustreras med hjälp av arean av en rektangel med sidor a och b.
   Det harmoniska medelvärdet: $H(a, b) = \frac{2}{\frac{1}{a}+\frac{1}{b}}$ kan illustreras med medelhastighet för en resa där en del körs med hastighet a och en del med hastighet b.

   (a) Undersök alla tre medelvärden med några exempel för a och b.
   (b) Visa att $A(a, b) \geq G(a, b)$ för alla positiva tal a och b.
   (c) För vilka tal a och b gäller att $A(a, b) = G(a, b)$?
   (d) Kan du ange olikheter för hur det harmoniska medelvärdet relateras till det aritmetiska och det geometriska? Kan du bevisa dessa?

2. Uttryck aritmetikens fundamentalsats med hjälp av logiska symboler (3p)

Anonym kod	Tentamen LGMA10/L9MA10 V15 2015-08-21	sid.nummer 1	Poäng

1. Till nedanstående uppgifter skall svar anges på anvisad plats

   (a) Ge exempel på (2p)

   i. Ett polynom som är reducibelt över $\mathbb{Q}$, med rationella nollställe.
   ii. Ett polynom som är reducibelt över $\mathbb{Q}$ men har bara icke-reella nollställe.
   iii. Ett polynom som är irreducibelt över $\mathbb{Q}$ men reducibelt över $\mathbb{R}$.
   iv. Ett polynom som är irreducibelt över både $\mathbb{Q}$ och $\mathbb{R}$.

   Lösning:

   ....

   (b) Visa med hjälp av en sanningstabell att $A \Rightarrow B$ inte är ekvivalent med $\neg A \Rightarrow \neg B$. (2p)

   Lösning:

   ....

   (c) Skissa grafen för funktionen $f(x) = x^2 - 12x + 5$ med hjälp av kvadratkomplettering. (2p)

   Lösning: